Bijdrage GroenLinks – Begroting 2026

Vorige week -tijdens de commissievergadering- ben ik namens GroenLinks onze inbreng begonnen met complimenten. We waarderen de opbouw van de begroting die helder, leesbaar en ambitieus is opgesteld. Ook wat betreft duurzaamheid deelden we dit. De ambities zijn helder verwoord, volgen we die dan komen we een heel eind. En dat geeft hoop!

En toch is er ook een zorg. Want aan mooie woorden alléén hebben we niks. We hebben behoefte aan duurzame daden, aan actie, aan mensen die duurzame woorden omzetten in geïsoleerde gebouwen. En daarnaast ook de behoefte aan een gemeente die niet alleen praat over wat ánderen zouden moeten doen, maar dit ook zélf doet.

Dat ziet het college gelukkig ook! En daarom is opgenomen in de begroting dat het college een voorbeeldfunctie heeft. En van daaruit ook de rol om inwoners, ondernemers en ook kinderen te voorzien van informatie en educatie. Maar om die gesprekken, lessen en communicatie geloofwaardig te laten zijn is het belangrijk dat de gemeente zelf ook doet wat ze anderen adviseert.

Tijdens de commissievergadering hebben wij - heeft GroenLinks- een voorbeeld gegeven van een situatie waarin dit niet gebeurt. Dat ging en gaat over de school in de Nieuwveenselanden waarbij afgezien wordt van energieneutraal én circulair bouwen. Voor ons een duidelijk voorbeeld van: mooie woorden in deze begroting, maar de daden dan?

Wij waren in de veronderstelling dat we eind november nog het gesprek aan zouden gaan over de ontwikkelingen rondom de school. Er is in de plannen zoveel gesneuveld dat voor raad en college belangrijk is dat we het ons niet anders voor konden stellen.

En toch is het zo: we gaan het nog over de 'looks' over het uiterlijk hebben maar over de lastige keuzes gaan we niet meer in gesprek. En daardoor hebben we toch echt vandaag, bij de begrotingsbehandeling, een extra keuze te maken. Een keuze die maakt dat we niet alleen vandaag staan voor mooie woorden, maar die ook laat zien dat we wat dóén met die woorden.

Voorzitter voor de raad waren een aantal dingen belangrijk bij de bouw van de school. De buurthuisfunctie bijvoorbeeld, duurzaamheid, circulair bouwen én budget. En toch hoorden wij -raads- en commissieleden- vier weken geleden dat nogal wat van die punten gesneuveld zijn.

Dat hoorden wij aan de rand van het braakliggend terrein waarop de school gebouwd moet worden. Raadsleden stonden daar in de regen vanonder capuchon of paraplu te kijken naar zowel de schildersezels met daarop de verbeelding.. als naar de plek waar de school moet komen. Het ontwerpbureau heeft daarbij verteld over de keuzes die er gemaakt zijn.

Dat zijn keuzes die maken dat het gelukt is om enigszins binnen budget te blijven. Dat is fijn want voor ons als raad is dat één van de belangrijke punten geweest. Tegelijkertijd werd ons verteld door wélke keuzes dit gelukt is.

En toen bleek dat het in eerste instantie circulair ontworpen gebouw tóch niet circulair zou worden. Circulair is op lange termijn wellicht goedkoper maar op korte termijn duurder en daarom gesneuveld. Een grote keuze, er is niet gekozen voor een ander kleurtje verf omdat

die pot goedkoper was, er is fundamenteel afgeweken van wat voor ons als raad en ook college belangrijk is. Buiten dat is er amper ruimte overgebleven voor een wijkfunctie én wordt de school niet energieneutraal, allemaal uit de naam van budget.

Maar voorzitter, een gemeente is meer dan het geld alleen. Een gemeente bouwt aan de toekomst van en voor inwoners. Realiseert zich dat de goedkoop in het nu, de duurkoop van de toekomst is. Die realisatie zien we in de begroting ook terug. De woorden die daarin gekozen worden ondersteunen dat. Maar als we drie weken na het vaststellen van deze begroting recht tegen onze eigen mooie woorden in handelen, wat is het dan nog waard.

Natuurlijk kan het incidenteel gebeuren dat een besluit geen match is met iets dat in de begroting staat. Maar het besluit om de school in de Nieuwveenselanden niet circulair en niet energieneutraal te bouwen druist tegen zóveel in dat het niet te verkroppen is.

De begroting zegt dat kinderen moeten leren hoe belangrijk duurzaamheid is, en dat de gemeente zelf het voorbeeld moet geven in circulair handelen. Maar hoe kan het dan dat juist de plek waar kinderen leren, waar ouders en de wijk samenkomen, zélf niet dat voorbeeld is?

En het wringt nog meer. Want ook met onze duurzaamheidsambitie en het beleid voor duurzaam inkopen is dit geen match. Zoveel uitgangspunten en ambities die we wél hebben en waar we nu niet voor gaan staan. Wat onze fractie betreft is dat geen optie.

Wij dienen daarom een voorstel in. Een voorstel waarmee we realiseren dat we als raad en college pal staan voor de mooie woorden in deze begroting. Dat we niet alleen mooie zeggen maar ook het mooie doen. Dat we realiseren dat de plek waar kinderen duurzaamheidseducatie ontvangen ook duurzaam is.

Voorzitter het voorstel betreft het amendement: versterking duurzaamheid en circulariteit voor de school in de NVL. En het stelt voor om geld te reserveren om daarmee toch te kunnen kiezen voor een duurzame school die circulair gebouwd is, zoals het eerste ontwerp ook bedoeld was.

Dat kost bij bouw wellicht meer. Maar de totale kosten van eigenaarschap -the total cost of ownership- zijn niet berekend. De kosten bij verbouw en sloop van een niet-circulaire school betreffen bijvoorbeeld die voor afvoeren en recyclen van de materialen. Dat zijn per definitie hoge kosten.

Datzelfde kan bij een circulair gebouwde school zelfs nog geld opleveren omdat de materialen opnieuw te gebruiken zijn en daarmee verkocht of hergebruikt kunnen worden.

Voorzitter wij zijn er als raad niet om te kijken naar de uitgaven van vandaag en morgen maar ook om te kiezen voor een financieel stabiele toekomst. Ook daaraan draagt dit voorstel bij. Want voorzitter, niet herbruikbaar en energieneutraal bouwen lijkt goedkoop, onder aan de streep is het dat niet.

Voorzitter, tot zover, er valt nog zoveel meer te zeggen over de begroting wat natuurlijk een omvangrijk document is. Wij hebben ervoor gekozen om dit onderwerp uit te lichten. Niet alleen omdat de school heel belangrijk is maar ook omdat het staat voor een groot en belangrijk thema: volg de eigen ambities, doe zelf ook wat je anderen adviseert. En dat is wat deze begroting betreft ons grootste knelpunt, de grootste twijfel: de woorden zijn mooi, maar hebben ze de waarde die ze zouden moeten hebben.